

Gerçek Atatürk Hikayeleri

Sakal

Atatürk Amasya ziyaretinde.Vali konağında yörenin ileri gelenleri ile sohbet. Bir ara tam karşısında oturan birine takılır gözleri. Yaşı ellinin üzerinde bu adam beline kadar inen sakalıyla Atatürk'ün dikkatini çeker. Ata, yanındaki valinin kulağına eğilip sorar;

- Kimdir bu?

Vali yanıt verir;

- Efendim kendisi Şih'tir. Yörede çok hatırlısı vardır.

Atatürk Şih'i yanına çağırır ve;

- Bak baba, imanın ölçüsü sakalın boyunda değildir. Sunu rica etsem de en azından Peygamber efendimizinki gibi kısaltırsan der ve eliyle de boyun altı hizasını gösterir.

Şih;

- “ Emrin olur Paşam ” diyerek yerine çekilir.

Aradan zaman geçer, bir akşam Atatürk Amasya'daki Şih'i hatırlar ve Vali'yi telefonla arayıp durumu sorar. Vali nasıl söyleyeceğini bilememekle birlikte, Şih'in sakal boyunda en küçük bir kısalma bile olmadığını aksine kimselere el sürdürmediğini anlatır. Atatürk telefonu kapatır, kağıdı kalemi eline alır ve az sonra nazırını çağırıp, yazdığı yazıyı Amasya Valiliği'ne tebliğ etmesini ister. Ertesi gün Amasya'dan bir haber gelir ki Şih Efendi Ata'yı görmek üzere Ankara'ya yola çıkmış...

Şih gelir, Ata'nın karşısına çıkar. Sakal tamamen kesilmiş, sinekkaydı bir tıraş olunmuş, saçlar kısaltılmış, kılık kıyafet bastan sona değiştirilmiş, bambaşka bir görünüme bürünmüştür. Atatürk'ün mesai arkadaşları bu değişimi anlayamaz ve Ata'ya sorarlar;

- Aman Paşam, o Şih ki sakalına el dahi sürdürmezdi, siz ne ettiniz de kökünden kesmesini sağladınız?

Ata gülümser, sonra da yanındakilere dönüp;

- Dün akşam Amasya Valiliği'ne bir yazı gönderdim ve Şih'i Afyon'a vali atadığımı bildirdim der.

Ardından da yeni bir yazı hazırlayıp nazırına bu yazıyı da Şih'a vermesini söyler. Yazıda söyle yazmaktadır;

- İncanın ölçüsünün sakalda olmadığını anladığına sevindim. Valilik meselene gelince, bugün koltuk uğruna kırk yıllık sakalından vazgeçebilen yarın başka şeyler için milletinden bile vazgeçebilir. Seni böyle bir ikileme mahkum bırakmayalım. Kal sağlıklıyla...

*****

Kurtderele

Atatürk, ünlü güreşçi Kurtderele'ye ödül olarak 1000 liralık bir İş Bankası çeki veriyor. Altını Kemal Atatürk diye imzalıyor, zaten çeklerde resmi de var. Pehlivan çeki İş Bankası'na götürüyor; kendisine 1000 lirayı ödüyorlar. Muazzam bir para.

Ama Kurtderele hala bekliyor. "Ne bekliyorsun pehlivan?" diye sorduklarında çeki beklediğini söylüyor.

"Parayı aldın, çek bizde kalacak" diyorlar.

"O zaman alın 1000 liranızı, verin çekimi" diyor. "Onda Atatürk'ümün imzası var." Ve parayı iade edip Atatürk imzalı çeki sevgiyle cebine yerleştirerek gidiyor.

Bu milletvekilliği ayrıcalığını hiç beğenmedim

Atatürk bir sabah florya'dan dolmabahçe sarayına dönüyor. Yesilköy istasyonunun önünden geçerken birdenbire otomobili durduruyor ve basyaver'e:

- sorunuz, tren var mı? Diye emir veriyor.

O sırada tren hemen hareket etmek üzeredir, hep birlikte otomobilden inip yanındakilerle trene biniyor. Karar ani verildiği ve tatbik edildiği için bu trene binen herkesin nazari dikkatini çekmiyor. Bir müddet sonra, her şeyden habersiz olan kondüktör ata'nın bulunduğu kompartimana geliyor. Kafileyi görünce çekilmek istiyor. Ata hemen sesleniyor;

- vazifeni yap! (yanındakileri göstererek) bu efendilere niçin bilet sormuyorsun?

Yanındakiler cevap verirler.

- pasam biz mebusuz. Tren bileti almayız. Parasız seyahat ederiz.

Ata hayretle:

- bu imtiyazı hiç beğenmedim, der. Çok ayıp ve acayip bir kaide. Çok güzel halkçilik!

Ali Kılıç

Devlet imkanlarını amacına uygun kullanma

Sivas kongresi sonrası, heyeti temsiliye'nin Ankara'ya gelmesi kararlaştırıldıktan sonra Mustafa Kemal ve Hüseyin Rauf beraberlerindekiyle Ankara'ya geldiklerinde Keçiören yolu üzerindeki ziraat mektebi'ne misafir edilmişlerdi. Daha sonra Mustafa Kemal Ankara istasyonundaki gar müdürlüğü binasına yerleşti. Burası hem evi, hem çalışma yeri idi.

O tarihlerde Ankara vilayetinin şehir merkezi Kale ve onun hemen çevresi idi. Keçiören, Etlik, Dikmen, Ayrancı'da bağ evleri vardı. Bunlar arasında Çankayada papazın bağı olarak adlandırılan iki katlı ev Mustafa Kemal'e armağan edildi ve o da evi Ordu'ya devrederek evin adı Ordu köskü oldu. İki katlı binaya 1924'de ilaveler yapıldı fakat bina ısıtılmıyordu. Zafer, inkılaplar, cumhuriyet, dünyanın üzerimizde toplanan gözleri, Mustafa Kemal'in müstesna şahsiyeti, mütevazî de olsa yeni bir devlet başkanlığı konutunu zorunlu kiliyordu.

Mustafa Kemal yeri kendi seçti, kayalar düzenlendi, dış cephe pembe rengin hakimiyetinde, içerde yeşilin her tonu ile ve planın esasî Mustafa Kemal'in olan yapı 1932'de tamamlandı ve

ayni yilin haziran ayinda da tasinildi.

Pembe köskün dösenmesi için bütçede pek mütevazi para vardı. Gazi, gerekli olanı sahsi imkanlari ile karsilama karari aldı ve kendisine tavsiye edilen o günlerde beyoglu istiklal caddesinde bir türk'ün açtigi dekorasyon magazasi sahibi Selahattin Refik beyi ankara'ya davet etti. Binayi gezdirdi, arzularini açıkladi ve kendisinden teklif istedi.

Kisa süre sonra kendisine sunulan tasariyi inceledi, muhatabi konuyu gerçekten biliyordu ve anladı ki, kendisini taniyanlarca da uyarilmisti. Buna ragmen teklifleri hazirlayanlari kirmadan ülkenin mütevazi imkanlarini izah edebilmiş olmanın rahatligi içinde feragatlar istedi. O sirada ata'nin yaninda olan Ankara belediye baskani asaf İlbay bey Ata'nin su açıklamasini kaydeder.

“biliyorsunuz burasi cumhurbaskanligi köskü... Mülkiyeti devletin... Benden sonra buraya meclisin veya belki milletin dogrudan seçecegi zatlar gelecek. Bu esyaların parasini benim sahsen verdiğimi sizler biliyorsunuz ama, yarin bunu bilmeyenler içinde yanlış hükümler veren olmaz mi? Memlekete en zaruri hizmetlerin yapılamadigi bütçe darligi içinde israf yapıldigini düşünenler bulunmaz mi? Bir endisem de karar mevkinde olanların sahsi arzularini devlete yükleme mevzuunda beni emsal göstermelidir. Bunu hiç istemem.”

Sonra Selahattin Refik bey'e döner:

“sahsi imkanların olsa bile, böyle mekânlara asgari masraflarla rahat ve zevkli tefrisi tercih etme tercihindeyim. Beni anliyorsunuz zannedirim.” Der.

Bayrağa saygı

Atatürk bu engin insanlık duygusu ile milletlerin istiklali prensibine olan gönülden saygi ve baglilikini izmir'e girdigi sirada da göstermististi... O'na İzmir'de Karsiyaka'da bir ev hazirlanmististi ki, bu evde isgal esnasında Yunan krali Konstantin'de kalmististi... Evin sahibinin oglu ile hazirlikta çalışanların bazı yakın akrabasi Yunanistan'da esir bulunuyorlardı; isgal esnasında, bütün Türkler gibi çok izdirap çekmişlerdi; içlerinden yaralıydılar ve yunanlılardan öç almak atesiyle yanıp tutusuyorlardı. Bu duyguların etkisi altında evin dis merdiveninin üzerine, muzaffer baskomuta'ninin basıp geçmesi için, ipek bir düşman bayragi sermişlerdi... Atatürk yere serili bayragın önünde durmustu; etrafında bulunan kadın-erkek izmirli, kendisini içeriye girmeye davet ediyor, gözleri yaşlarla dolu:

“buyurunuz, geçiniz, bizim öcümüzü yerine getiriniz. Yabancı kral bu evden içeri, bizim bayragımıza basarak girmististi; siz lütfedin, bu karsilikla o lekeyi silin. Burasi bizim sehrimizdir, bu ev sizin evinizdir, bu hak sizindir” diye yalvariyorlardı.

Hiçbir durumda benliğini ve sagduyusunu kaybetmeyen civanmert insan; kendilerine en tatli bakis ve sesi ile:

“o, geçmişte hata etmiş; bir milletin iskitlalının timsali olan bayrak çignenmez, ben onun hatasını tekrar edemem,” cevabini vermististi ve ancak bayragi yerden kaldirttikten sonra beyaz mermerlere basarak içeri girmististi...

Soyak, Hasan Rıza; Atatürk'ten hatıralar, s. 136

Cumhuriyet

Atatürk, Mudanya yolu ile Bursa'ya gidiyordu. Kalabalık bir halk kitlesi iskelede etrafını çevirmiş bulunmakta idi. Bir kadının, elinde bir kagitla Atatürk'e yaklastigi görüldü. İhtiyar,

zayıf bir kadindi. Ata'nin yolunu keserek titretilik bir sesle:

- beni tanidin mi oğul? Dedi. Ben sizin Selanik'te komsunuzdum. Bir oğlum var; devlet demiryollarına girmek istiyor. Siz onu alsınlar dediniz. Fakat müdür dinlemedi. Oğlum yine ise almamış..ne olur bir kere de siz söylemeniz.

Atatürk'ün çelik bakışlı gözleri samimiyetle parladi... Elleriyle geniş jestler yaparak ve yüksek sesle :

- oğlunu almadılar mı? Dedi. Ben tavsiye ettiğim halde mi almalılar? Ne kadar iyi olmuş...

Çok iyi yapmışlar... İşte Cumhuriyet böyle anlaşılacak...

Kadın kalabalığının içinde kaybolmuştu. Ve Atatürk adeta vecd (çosku) dolu bir sesle:

- iste Cumhuriyetten beklediğimiz netice... Diyordu.

Köymen, Hulusi; Atatürk'ü anmak kitabından, s. 260

Atatürk'e bir köylünün cevabı

Tarihimiz sayısız savaşlarla doludur. Biz bu savaşlardan baskaldırıp ne memleketi imar edebilmişiz, ne de kendimiz refaha kavuşmuşuzdur. Bunun sebebi, bizim suçumuzda olduğu kadar düşmanlarımızdadır da. Çünkü basta Moskoflar olmak üzere düşmanlarımız hep söyle düşünürlerdi :

- Türklere rahat vermemeli ki, başka sahalarda ilerleyemesinler...

Bunun için de sık sık basımıza belalar çıkarırlar, savaşlar açarlar, Balkan milletlerini istiklal diye kiskirtirdiler.

Biz böyle durmadan savaşırken de o zamanlar askere alınmayan gayri müslimler durmadan zenginleşirdiler.

Onların neden zengin, bizim neden fakir kaldığımızı bir köylü, Atatürk'e verdiği kısa bir cevap ile gayet veciz olarak izah etmiştir.

Atatürk, mMersin'e yaptığı seyahatlerden birinde, şehirde gördüğü büyük binaları işaret ederek sormuş :

- bu köşk kimin ?

- kırkor'un...

- ya su koca bina ?

- yargo'nun

- ya su ?

- salomon'un...

Atatürk biraz sinirlenerek sormuş :

- onlar bu binaları yaparken ya siz nerede idiniz ? Toplananların arkalarından bir köylünün sesi duyulur :

- biz mi nerede idik ? Biz Yemen'de, Tuna boylarında, Balkanlarda Arnavutluk dağlarında, Kafkaslar'da, Çanakkale'de, Sakarya'da savaşıyorduk pasam...

Atatürk bu hatırasını naklederken :

- hayatimda cevap veremedigim yegane insan bu ak sakalli ihtiyar olmustur, der dururdu.

Atatürk'ün nükteleri-fikralari-hatiralari, sh 18

Olur sey değil

Muallimler ankara'da bir içtima yapmislari, içtimaa iki üç muallim hanim da istirak ederek salonda ayri bir yere oturmislardi.

Muallim hanimlarin içtimaa gitmelerini hos görmeyen meclis'in sariklilari gaziye sikayete gidiyorlar.

Gazi kizarak :

- "kimmis muallimler cemiyeti reisi ? Çağirin onu !"

Ve Mazhar Müfit birkaç dakika sonra içeri girinci gürleyen bir sesle çıkisiyor :

-"siz muallimler içtimamda ne yapmissiniz ? Ne ayip sey bu ?"

Mazhar Müfit sasakalir. Gaziden bu hareket mi beklenirdi ? Sariklilar muzaffer bir besaretle gülüyor. Sariklilar nes'e içinde gazinin sesi hep ayni tonda devam ediyor.

- "olur sey degil olur sey degil !"

Mazhar Müfit hala ayakta ve hala ne diyeceğini sasirmis bir halde cevap vermeye çalışiyor :

-"efendim vallahi... "

- "birak birak ben hepsini biliyorum; içtimaa muallime hanimlarida çağirdiniz. Fakat onlari niye ayri siralara oturtunuz ? Sizin kendinize mi itimadiniz yok, türk haniminin faziletine mi ? Bir daha öyle ayrilik gayrilik görmeyeyim, anladiniz mi ?"

Atatürk'ün nükteleri-fikralari-hatiralari sh 59

On yıl sonra

Samsun'dan havza'ya gidiyorduk. Altimizda, birinci dünya harbi'nden kalan benz marka bir otomobil vardi. Söför de Türk degildi. Yola çıktik, biraz sonra motorda bozukluk oldu ve araba durdu. Otuzalti yasinda zaferler kazanan kumandan Mustafa Kemal Paşa'nin ne demek oldugunu arkadaslari bilirler. Kizdi ve asabilesti. Söförü azarladi ve kendisi makinayi harekete geçirmege ugrasti. Tabi muvaffak olamadi.

Ben, doktor Refik Saydam ve Kazim Dirik bir kösede duruyorduk. Dogrusu, içimizden neden ise karistigina hem üzüüyor, hem sinirleniyorduk. İçimizden geçeni anlamis gibi bize bakti ve dedi ki:

- on sene sonra sizinle, kendi yaptigimiz yollarda, Türk söförleri bizi istedigimiz yerlere götürecekler!

Biz sustuk. İçimizden geçenlerin ne oldugunu bilmem anlatmak lazim mi? Aradan tam on yıl geçti. Ben birinci umumi müfettis idim. Diyarbakir'a gelmistim. Bir yolda giderken gene otomobil bozuldu. Kafile durdu. Beni yanina çağirdi ve Türk söfürle islemeye baslayan

makineyi isaret etti:
- vaadimi yerine getirdim!

Dr. Ibrahim Tali Öngören

Vatan işlerinde korkmak olmaz

Sivas'ta vatan bütünlüğü ve bütün millet adına bir kongre toplamaya karşı olanlar çoktu. Isgal kuvvetleri ile İstanbul hükümeti de kongreyi toplatmamak için el birliği etmişlerdi. Binbasi rütbesinde bir Fransız jandarma subayı, yanına bir tercüman alarak Sivas valisine geldi.

"eger burada kongre toplanırsa Fransızlar Sivas'ı işgal edecekler" dedi.

Vali, Mustafa Kemal'e ikinci bir kongreden vazgeçilmesini yahut Erzincan'da toplanmasını söyledi. Kuva-i milliyeci bir genç sonradan Sivas milletvekili Kasım da valiyi desteklemekteydiler. Mustafa Kemal, İngilizlerin Samsun'u topa tutmak, on güne kadar yeni işgaller yapmak santajı ile kendi çalışmalarına engel olmak istediklerini hatırlatarak bu blöflere kulak asmamaları cevabını verdi.

Hiç bir vaka olmadan 2 Eylül akşamı Sivas'a varılmıştır. Şehirde ne kadar fayton ve yaylı araba varsa hepsini karşılayıcılar tutmuşlardı. Yalnız hürriyet ve itilaf partisinden kimse yoktu. Kalabalık arasında Fransız subayın tehdidi üzerine telaşlanan genç rasim'i Gören Mustafa Kemal:

- "gençler için vatan işlerinde ölmek olabilir, korkmak asla !

Kurtuluş Savaşı'nda Sakarya Zaferi nasıl bir kader dönümü olursa, Anadolu'da yeni devletin kuruluşunda Sivas kongresi'nin o kadar büyük önemi vardır.

F. Rifki Atay, Çankaya

Atatürk'ten Sovyet Elçisine " Asla Bolşevik Olmayacağız'

Ankara'nın subat ayına tesadüf eden oldukça soğuk ve karlı bir gecesiydi. Ankara kulübünde bir balo tertip edilmiştir. O zamanın bütün mümtaz simaları orada idiler. Saat henüz 12'ye gelmemişti. Herkesin kalbinde ani bir heyecan uyandıran mes'ut bir haber baloya yayıldı:

- Gazi paşa baloya geliyorlar !.

Rus sefarethanesinde imişler, oradan baloya geliyorlar. O zamanki Rus sefiri de baloya gelmişti.

Bir aralık sefir, salonunun ortasına doğru ilerlemekte olan gaziye yaklaşıp Fransızca: Ekselans dedi, sizi çok seviyorum, hürmetim sonsuzdur; çünkü müsterek bir gaye uğrunda varlığını kurtarmaya çalışan milletleriz. Türkiye'nin en büyük halaskarı ve banisi olan sizi müsaade ederseniz bir kere öpmek şerefini kazanabilir miyim?...

Atatürk evvela gülerken elini uzattı, sonra o da elçiyi öptü. Büyük ve kıymetli atamız bu çeşit eğlence yerlerinde dahi memleketin menfaat ve siyasetini göz önünden bir an uzak tutmazdı. Onun için bütün yabancı gazete muhabirlerinin huzurunda su cümlelerle sefirin sözlerini cevaplandırdı:

- ekselans, gösterdiğiniz sevgi hareketinden ve sözlerinizden çok mütehasşis oldum. Tesekkür ederim. Bu iki millet ilelebet dost kalmalıdır. Yalnız suna dikkat ediniz, her zaman dost olmak arzumıza rağmen asla Bolşevik olmayacağız !

Atatürk'ün nükteleri, hilmi yücebas

Satı Kadın

Ankara'da yakıcı bir yaz günü idi Atatürk beraberinde arkadaşları ve yaverleri olduğu halde Kızılcahamam'a giderken Kazan köyü yakınlarında durmuş ve otomobilinden inmisti. Köyün kadını, genci, yaşlısı, ihtiyari köylerin içinden geçen, sosede duran bu yabancı konukları görünce hep kosustular. Kimi su seyirtti, kimi ayran , bunlardan biri, güğümünden aktardığı soğuk ayranı ata'ya uzattı:

- bir soğuk ayran içermisiniz,dedi.

Bu çorak iklimin kavurduğu yüzünde bronzlaşmış Türk kadının en bariz ifadelerini taşıyan, bir türk anası idi. Böğürüne sikistirdiği kundagi biraz daha bastırdıktan sonra, sağ elindeki ayran bardağını uzattı, bekledi. Ata'si, ayranı kana kana içmiş ve biran durakladıktan sonra ona :

- senin kocan kim ? Diye sormustu

Köylü kadını,yüzü tunçlaşmış, elleri nasırlı bir Türk anası Ankara'nın kendine has sivesi ile kocasının Sakarya harbinde boğazından yaralanmış bir cengaver olduğunu söyledi. Ata bir soru daha sordu :

- ne zaman doğdun?

- 1919'da Atatürk Samsun'a çıktığı zaman doğdum.

Ata, bir an düşündü. Yıl 1934 idi. Kadının bu ifadesine göre 15 yaşında olması lazım gelirdi. Halbuki karsisindeki kadın 25 yaşlarında görünüyordu tekrar sordu :

- nasıl olur

- evet , nasıl olurdu .bu satı kadın hiç tereddütsüz, o her zamanki nüktedan haliyle ve memleketin işgal altında geçirdiği acı yılları ima ederek:

- evet pasam,ondan evvel yaşamıyordum ki !

Bu espiri ata'yi bir hayli düşündürdü. Ayrılırken yaverine kadının ismini ve adresini not ettirdi.daha sonra biz satı kadını büyük millet meclisine giren ilk kadın milletvekili olarak görmekteyiz.

Yazılmayan yönleriyle Atatürk, S. Arif Terzioğlu sayfa 22-23

Mustafa Kemal ve General Toenshend

Birinci Dünya Savaşında Irak'ta İngilizlerle savaşıyorduk. Bir aralık ele geçirdikleri Kutülemara kalesini az sonra bizim ordu çevirmiş, epey uğraştıktan sonra düşürmüş, içindikileri de komutanları General Townshend ile birlikte tutsak etmişti. Komutan İstanbul'a getirilerek savaşın sonuna değin Heybeliada'da gözaltı edilmiş, bırakışma olunca da yurduna dönmüştü.

Anadolu'da Kurtuluş Savaşı başladıktan sonra General Townshend'in güney kıyılarımızdaki limanlardan birine geldiği ve Mustafa Kemal ile görüşmek istediği bildiriliyor. Ata onu Konya'da kabul ediyor, ama ikisi karşılaşınca general şaşkın şaşkın duraklıyor ve şöyle bir konuşmaya yol açıyor:

- Affedersiniz, görüyorum ki işin içinde isim benzerliğinden doğan bir yanlışlık var, ben sizi başka bir Kemal sanmıştım.

- Nasıl bir Kemal?

- Kütülemara'da ordumla birlikte çevrilmişken karşı tarafta Kemal adlı çok centilmen bir komutan vardı. Onunla hasım olmakla birlikte aynı zamanda çok da dost olmuştuk. Bu işin başına onm sandım da...

- Onunla dost olduğunuz gibi benimle de olabilirsiniz. Buyurun, oturun.

General oturur. İki asker, iki insan birbirini anlamakta gecikmezler. Biri karşısındakinin nasıl kutsal bir dava peşinde olduğunu, öbürü de ötekinin hala hasım durumunda olan bir devletin generali olmakla birlikte ne denli insanca düşündüğünü görür.

General hayran kaldığı yeni dostuna birkaç gün konuk olduktan sonra ayrılmak için izin isteyince Paşa şöyle bir öneride bulunur:

- Ben Ankara'ya döneceğim, Orada, içlerinde sizin doğrudan doğruya kendi dilinizle konuşabileceğiniz kimseler de bulunan arkadaşlarım var. İster misiniz birlikte gidelim? Onlarla da tanışmış olursunuz.

Ankara'ya dönüyorlar. General orada yeni tanıdıklar ediniyor. Yurduna dönrnek üzere vedalaşırken Paşa ona soruyor:

- Arkadaşlarımı nasıl buldunuz?

- Çok centilmen insanlar, ancak korkarım ki içlerinde sizi benim anladığım ölçüde henüz anlamamış olanlar vardır.

Paşanın karşılığı şu olmuş:

- Bunu biliyordum; fakat bu halin size de sezdirilecek bir derece de olduğunu şimdi anlamış oluyorum.